

Sygn. VPa 187/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Marczyńska

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska

SSR del. Marcin Wojciechowski (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K. (1)

przeciwko Fabryka (...) w likwidacji w R.

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego Fabryki (...) w likwidacji w R.

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku IV Wydziału Pracy

z dnia 10 września 2013r.

sygn. IV P 109/13

uchyla zaskarżony wyrok wstępny i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Sądowi Pracy w Radomsku do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt V Pa 187/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 czerwca 2013 roku powód Z. K. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) – S.A. w likwidacji w R. kwoty 29.097,11 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż pozwany pracodawca wydał mu w marcu 2000 roku świadectwo pracy nie zawierające adnotacji, iż wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Skutkowało to zdaniem powoda opóźnieniem w uzyskaniu świadczeń emerytalnych i uzyskiwaniem w okresie od czerwca 2011 roku do listopada 2012 roku niższego świadczenia przedemerytalnego zamiast wyższej emerytury co doprowadziło do powstania szkody w wysokości dochodzonej kwoty.

W odpowiedzi na pozew z dnia 28 czerwca 2013 r. pozwana (...) – S.A. w likwidacji w R. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podniosła, iż żądanie powoda przekracza dopuszczalną wysokość odszkodowania wynikającą z art. 99 k.p. nadto podniosła zarzuty dotyczące odpowiedzialności pozwanego za powstanie po stronie powoda, braku związku przyczynowego między działaniem pracodawcy, a powstaniem szkody oraz zarzut przedawnienia roszczenia.

Wyrokiem wstępnym z dnia 10 września 2013 roku wydanym w sprawie IV P 109/13 Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w Radomsku uznał roszczenie powoda za uzasadnione co do zasady.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania Sądu Rejonowego.

Powód Z. K. (1) był pracownikiem pozwanej (...) – S.A. w likwidacji w R. od dnia 9 października 1972 roku do 2 marca 2000 roku na stanowiskach: ślusarz, wiertacz-strugacz-frezer.

Starosta Powiatu w R. decyzją nr (...) z dnia 19 grudnia 2001 roku przyznał powodowi prawo do zasiłku przedemerytalnego od dnia 1 grudnia 2001 roku.

Pismem z dnia 30 lipca 2012 roku powód Z. K. zwrócił się do pozwanego pracodawcy o wydanie nowego świadectwa pracy zawierającego adnotację o pracy warunkach szczególnych. Pismem z dnia 8 sierpnia 2012 roku pozwana (...) – S.A. w likwidacji w R. nie uwzględniła wniosku powoda.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 6 listopada 2012 roku wydanym w sprawie IV P 272/12 Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Radomsku zobowiązał pozwaną Spółkę do wydania powodowi świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez cały okres zatrudnienia. W dniu 30 listopada 2012 roku pozwany pracodawca wydał powodowi świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach stosownie do treści wyżej opisanego wyroku.

W dniu 12 grudnia 2012 roku powód złożył do organu rentowego wniosek o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 9 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w T. przyznał powodowi emeryturę od dnia 1 grudnia 2012 roku w kwocie 2.816,33 złotych.

W oparciu o powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż roszczenie powoda usprawiedliwione jest co do zasady. Zdaniem Sądu I instancji podstawą żądania odszkodowania należnego powodowi jest przepis art. 471 kodeksu cywilnego w związku z art. 300 kodeksu pracy. Pozwany pracodawca nie wydał powodowi świadectwa pracy ze wskazaniem stosownie do treści art. 97 § 2 k.p. informacji dotyczących okresu pracy powoda w warunkach szczególnych, co uniemożliwiło powodowi ustalenie uprawnień do wcześniejszego świadczenia emerytalnego po ukończeniu przez niego sześćdziesiątego roku życia. Sąd Rejonowy wskazał, iż stosownie bowiem do treści § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze pracodawca ma obowiązek wydawania zaświadczenia stwierdzającego wykonywanie pracy w szczególnych warunkach bez uprzedniego wniosku pracownika lub żądania organu rentowego. Zaniechanie pozwanego pracodawcy w tym zakresie stanowi niewykonanie obowiązków wobec pracownika i daje podstawę do skutecznego domagania się naprawienia szkody jaka powstała z tego tytułu. Szkodę w przypadku powoda stanowi różnica między pobieranym przez niego świadczeniem przedemerytalnym a wysokością świadczenia emerytalnego.

Sąd I instancji stwierdził, że za odpowiedzialność za niedopełnienie lub nienależyte dopełnienie obowiązku prawidłowego wpisania w świadectwie pracy okresów pracy powoda wykonywanej w szczególnych warunkach i wynikłą z takiego zachowania szkodę ponosi pracodawca na podstawie kodeksu cywilnego. Sąd Rejonowy wskazał na stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 13 października 2004 roku, II PK 36/04 (OSNP z 2005/8/106) wywiódł tezę, że: pracownik może na podstawie art. 471 kodeksu cywilnego w związku z art. 300 kodeksu pracy dochodzić od pracodawcy naprawienia szkody wyrządzonej niewydaniem w terminie lub wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy (art. 99 § 1 i 2 k.p.) inne niż utrata zarobków w związku z pozostawaniem bez pracy.

Z powyższego Sąd I instancji wywiódł, iż podstawę odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną pracownikowi wskutek odmowy poświadczenia zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, wynikającej z nienależytego wykonania obowiązku prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy i akt osobowych pracownika (art. 94 pkt 9a k.p.), stanowi zatem art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p.

Sąd Rejonowy uznał, że to na pozwanym pracodawcy spoczywał obowiązek prawidłowego wykazania okresów pracy powoda w warunkach szczególnych. Należy podkreślić, iż świadectwo pracy jest wprawdzie dokumentem informacyjnym, potwierdzającym stan faktyczny i jako takie nie stanowi samodzielnego źródła praw i obowiązków wynikających ze stosunku pracy ale nie umniejsza to jego znaczenia, gdyż jest dokumentem mającym wartość dowodową przy ustalaniu uprawnień i świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego, w tym ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego i rentowego, a także określenia wysokości tychże świadczeń. Podsumowując wskazał, że skoro przepisy nakładają na pracodawcę obowiązek wydania pracownikowi właściwego (kompletnego) świadectwa pracy, a o jego kompletności decyduje między innymi zamieszczenie w jego treści informacji niezbędnych do ustalenia uprawnienia z ubezpieczenia społecznego, to naruszenie przez pracodawcę tego obowiązku i wyrządzenie szkody wywołanej brakiem informacji lub podaniem błędnych informacji rodzi po stronie pracodawcy odpowiedzialność odszkodowawczą, której podstawę stanowi art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p.

W oparciu o powyższe wywody Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powoda Z. K. (3) zawarte w niniejszym pozwie obejmujące odszkodowanie z tytułu różnicy między pobieranym świadczeniem przedemerytalnym a świadczeniem emerytalnym jest usprawiedliwione co do zasady i na podstawie art. 318 § 1 k.p.c. wydał wyrok wstępny.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją pozwana Spółka zarzucając Sądowi I Instancji naruszenie prawa materialnego polegające na:

- naruszeniu art. 99 k.p. poprzez jego niezastosowanie, a zastosowanie jako podstawy prawnej roszczeń art. 471 k.c.;
- naruszenie art. 471 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, bowiem prawidłowa wykładnia normy pozwalała jedynie na oddalenie powództwa;
- naruszenie art. 361 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie – uznanie zasadności roszczenia przy braku adekwatnego związku przyczynowego między wskazywaną przez powoda szkodą, a faktem wydania niewłaściwego świadectwa pracy;
- naruszenie art. 354 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez ich pominięcie przy ustaleniu podstawy odpowiedzialności pozwanej Spółki,

Pozwany wskazał także na naruszenie przepisów prawa procesowego polegające na nieprawidłowym zastosowaniu art. 318 § 2 k.p.c. i wydaniu wyroku wstępnego, gdy Sąd uprawniony był do wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie.

W konkluzji skargi apelacyjnej pozwana Spółka wniosła o zmianę wyroku wstępnego w całości poprzez oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

zważył co następuje :

Zaskarżony wyrok podlega uchyleniu z powodu nie rozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji.

Podnieść należy , przy uwzględnieniu treści art. 386 § 4 k.p.c., że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Pojęcie „istoty sprawy” dotyczy jej aspektu materialnego, a więc nie rozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnej pozwu, jak też skierowanych do niego zarzutów merytorycznych i w swoim

rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co jest przedmiotem sprawy (por. wyrok SN z dnia 12 września 2002, IV CKN 1298/00, LEX nr 80271, wyrok SN z dnia 23 września 1998r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22).Rozpoznanie istoty sprawy łączy się - mówiąc najogólniej - z rozważeniem oraz oceną poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń.

W niniejszej sprawie biorąc pod uwagę treść żądania powoda zasądzenie odszkodowania tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy koniecznym było ustalenie w pierwszej kolejności czy zaistniały przesłanki odpowiedzialności cywilnej pozwanego.

Sąd Rejonowy winien był ustalić kiedy powstała szkoda i w jakiej wysokości. Należy wskazać, iż pozwana Spółka kwestionowała zarówno prawo powoda do odszkodowania jak i wysokość dochodzonej kwoty. Po ustaleniu zaistnienia szkody koniecznym było ustalenie czy szkoda pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z działaniem lub zaniechaniem pozwanego. Sąd Rejonowy nie odniósł się do powyższej kwestii, a zarzut braku adekwatnego związku przyczynowego był podnoszony przez pozwaną Spółkę już w odpowiedzi na pozew.

W przypadku ustalenia faktu zaistnienia szkody i odpowiedzialności za jej powstanie spoczywającej na pozwanym Sąd Rejonowy winien był rozpoznać zarzut przedawnienia roszczenia. Zasadność tegoż zarzutu skutkuje wygaśnięciem roszczenia, a w konsekwencji oddaleniem powództwa.

Przy braku przedawnienia roszczenia, Sąd I Instancji winien był rozpoznać zarzut braku współdziałania powoda przy realizacji przez pozwanego obowiązku wydania prawidłowego świadectwa pracy.

Brak istotnych ustaleń dotyczących powyższych kwestii oraz nierozpoznanie zarzutów pozwanego mogących stanowić podstawę negatywnego rozstrzygnięcia o żądaniach powoda skutkuje nierozpoznanie tym samym istoty sporu, co musi skutkować wydaniem orzeczenia kasatoryjnego przewidzianego w art. 386 § 4 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien w pierwszej kolejności ustalić czy zaistniała szkoda, w jakiej wysokości i kiedy ona powstała, czy szkoda ta jest normalnym następstwem działania lub zaniechania pozwanej Spółki. Pozytywny wynik powyższych ustaleń pozwoli Sądowi I Instancji na rozpoznanie zarzutu przedawnienia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji